

Kiadóhivatal:
Báter-nyomda, Kaszinóbazar
épület

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK

legjutányosabb számítással,
díjszabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:
Bezerédj István-utca 5 szám.
Ide küldendők a lapot érdeklő
összes közlemények,
ELŐFIZETÉS:
egész évre 10 kor., félvre 5 k.
negyedévre 2 kor. 50 fill.
NEPTANÍTÓKNAK,
ha az előfizetést egész évre
előre beküldik: 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ERDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.
AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTNYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Bemunkatársak:

JANOSITS KÁROLY. KOVÁCH ALADÁR.

Kiadja:

BÁTER JÁNOS NYOMDÁJA.

Közművelődésünk.

III.

Muzeumegyesületünk mai szervezete olyan, hogy első sorban is nem tudjuk hova tenni, mert a czime szerint „Tolnavármegyei muzeumegyesület”, az lett volna a főhivatása, hogy, mint a hazai többi közművelődési egyesületek, vagy maga az egyesület létesíti a muzeumot és fenn is tartja, vagy legalább is a muzeum valamelyik osztályát létesíti és tartja fenn.

Tudvalevőleg sem egyik, sem másik hivatását nem teljesítette és nem is teljesíti s mivel a hazai hasonló egyesületek éppen ellenkezőleg működnek, a Muzeumok és Könyvtárak országos főfelügyelősége, mint felettes hatóság ezen társaságok működéséhez képest a mi muzeumegyesületünket is ugyanilyen tekintettel, rendeleteit bold. *Wosinsky* Mór idejében több ízben az egyesület elnökségéhez intézte, és minden évben felkívánta az egyesület zárszámadását és költségvetését. Ezt a fogalomzavart csak a múlt évben sikerült eloszlatni és meggyőzni a muzeum felettes hatóságát, hogy a mi muzeumegyesületünk a muzeumnak egyetlen osztályát sem létesítette és nem is tartja fenn, a muzeumot sem segívezi rendszeresen.

Igaz, hogy ha akarta volna is, nem tehetné; mikor bold. *Székely* Ferencz volt egyesületi titkár után az egyesület engem tisztelt meg a titkári állással, azóta minden évben felvettem az egyesület költségvetésébe 400—600 koronát a muzeum segélyezésére, de sajnos, ebből az összegből a muzeum rendszerint vagy csak néhány koronát, vagy egyáltalán semmit sem látott, mert a tagok egyre fogytak s a tagdíjakból minden évben kevesebb folyt be, a hátralek meg egyre nagyobb lett.

Mivel az egyesület így már alakulásától kezdve nem volt szerves összefüggésben a muzeummal s ez irányban rendszeres hivatást nem teljesített, az utóbbi években már elodázhatatlan volt, hogy az alapszabályba felvett czélok közül legalább a közművelődés terjesztését karolja fel. Így kezdte meg bold. *Wosinsky* Mór e sorok írójának segédkezésevel az ismeretterjesztő felolvasások sorozatát a legutóbbi két téli időszak alatt.

Az első időszak valóságos kislódások szaka volt. Kárba vesztett *Wosinsky* min den reábeszélő képessége és kitarító buzgó sága. Segítségünkre senki se jött, a helybeli közönség köréből alig lehetett fogni egy-két felolvasót s így a felolvasások rendezése, az előadások megtartása, képek és szöveg beszerzése tisztán két ember vállára nehezült. A második téli időszaknak első fele hasonló kislódással kezdődött; nagy nehezen azonban végre sikerült *Wosinsky* néhány helybeli urat a felolvasásra febuza:ítani, ezenkívül *Ács* Lipót főgimn. rajztanár vállalkozott a vetítéshez való képek beszerzésére, illetve a beszerzés körül való levelezésre. Így azután hárman igyekeztünk azon, hogy a felolvasások felbe ne maradjanak és legalább annyi jövedelem lehessen, amennyi a kész kiadásokat fedezi az ingyenes felolvasások kiadásával együtt, de a helyzet így sem sokkal javult, mert bizony több ízben azon a ponton állottunk, hogy kellő érdeklődés hiányában beszüntetjük a felolvasásokat egyszersmindenkorra.

Hogy az egyesületnek sem a muzeum segélyezése, sem pedig a közművelődés ter-

jesztésére irányuló működése nem sikerült eddig úgy, amint kellett volna, annak oka egyedül a muzeumegyesület alapszabályában rejlik.

Ez az alapszabály annyira tágkörű, a működési czélok nagy konturokban mintegy csak érintve annyira kezdetleges, hogy ennek keretében megfelelő működést kifejezteni lehetetlen. Bárki olvassa el figyelemmel, csakély változattal minden falusi olvasóközönség alapszabályában ugyanezt találja. Ez az igazán kezdetleges sablonszerűség sehogy sem méltó egy vármegyére kiterjedő közművelődési egyesülethez; szóval az egyesület egyszerűen *szervezetlen*.

Ez volt az oka annak, hogy bold. *Wosinsky* sehogy sem bírta elérni óhaját, a felolvasásoknak ugyszólván teljes rendezése a nyakába szakadt, s még mézeskalácsesal is alig bírt egy-egy felolvasót — mondjuk — becsapni. Pedig ha valaki az ébren levőnek feje alól is ki tudta varázsolni a vánkost, úgy akkor ő, a mi Nagyunk, bizonyára versenytárs nélkül való volt.

Most, hogy ismét közeledünk a téli időszakhoz és így a már két éven át megtartott felolvasások idejéhez — amennyiben október havában már meg kell kezdeni a felolvasásokat — idején valónk látom felvetni azt az eszmét, hogy a muzeumegyesület *teljesen újjászervezendő s ennek kifejtéséke új alapszabályok alkotandók*.

Erről az újjászervezésről és alkotandó alapszabályról szólók most:

Midőn ilyen ügyről van szó, első sorban is kell lenni egy alapelvnek, melyből kiindulni kell s a mely alapelv végigvonul az egészen: ez pedig nem más, mint a *munkamegosztás*. Ez más szóval nem egyéb, mint az, hogy minden egyes egyesületi tag találja meg a hajlandóságához való közművelődési kört és minden egyes tag ebben a körben találja meg a maga kívánságához mért eszelekvési körét. Ez ismét más szóval nem más, mint az, hogy az egyesület működésének terhei ne egy-két ember vállára nehezedjenek és — a jövőbe is tekintve — ne egy-két, majd csaknem kényszerűségből szereplő ember hűségét legyezgesse, hanem vehesse ki részét mindenki, aki arra valónk érzi magát és van benne buzgóság.

Azt hiszem, hogy nem fogja rossz néven venni az olvasó közönség, ha ebben az irányban részletesebb tervvel lépek fel, amit annak idején a muzeumegyesület választmányának és közgyűlésének is elő fogok terjeszteni.

Szerény nézetem szerint első sorban is a czím volna megváltoztatandó, mert muzeumegyesületnek éppenséggel nem muzeumegyesület és tekintve a muzeum szervezetét, meg az egyesületét is, nem is fog az lenni, tehát a czime lenne: *»Tolnavármegyei közművelődési egyesület«*.

Ezen czímmel a homlokzaton már most a fentebb jelzett alapelvhez ragaszkodva az egyesület kebelében *szakosztályok* volnaak szervezendők és pedig: a) történelem és régészet, b) természettudomány, c) nyelvészet, d) zene és művészet, e) szépirodalom, f) ipar-kereskedelem, földművelés és gazdaság, esetleg még egyéb szakosztályok.

Egyenként felsorolva a szakosztályokat, az a) pont alattiba tartoznék: a régészet, a történelem, a néprajz, a földrajz, az antropológia és hasonló tudományok; a b) pont alattiba tartoznék: a fizika, természetrajz, geologia; a c) alattiba tartoznék első sorban

a magyar nyelv, azután a magyarral rokon nyelvek, továbbá a német, francia, angol stb. nyelveknek művelése, vagyis akik ebbe az osztályba sorozták magukat, az általuk kitűzött időben ezeken a nyelveken *társalognak és képzik önmagukat*; a d) pont alattiba tartoznék a zene művelése, a festészet és rokon művészet, melynek körében esetleg egy egyesületi zenekar is szervezhető lenne; az e) pont alattiba tartoznék a költészet és prózai irodalom s ennek rokon ágai; végül az f) pont alá tartoznék az ipar és kereskedelem, földművelés és gazdaság minden ága, mint gyakorlati tudományok.

Ezeket a szakosztályokat természetesen csak úgy lehet megalakítani, ha minden egyes egyesületi tag foglalkozásának, hajlandóságának leginkább megfelelő szakosztályba — esetleg nemcsak egy, de több olyan szakosztályba lép, melyben *képzettségénél fogva szerepelhet is*.

Az egyes szakosztályok maguk választanak a szakosztály elnökét és titkárát; meghatározott napokon összejövetelt, üléseket tartanak, melyben az osztály körébe tartozó tudományágak felett eszmecsere, tárgyalást folytatnának; a nyelvészeti üléseken német, francia vagy angol nyelven *társalognának*, a zenei és művészeti üléseken zenei gyakorlatokat végeznének, művészeti kérdéseket vitatnának meg egymás között és így tovább, az osztályok természete szerint továbbá elintéznék saját osztályügyeiket, megállapodnának abban, hogy midőn az illető osztályra kerül majd a sor, kicsoda és miről fog tartani felolvasást.

Az így szervezendő szakosztályok azután úgy illeszkednének be az egyesület általános igazgatásába, hogy az egyesületnek mint testületnek tisztviselőin kívül, a szakosztályok elnökei és titkárai is a választmányoknak hivatalból tagjai lennének.

Ez a tisztviselői kar — mely bizonyára az egyes szakosztályok ügybuzgó és szakfőriaiból fog állani — intézné azután a felolvasásokat, ismeretterjesztő előadásokat stb. Ez a testület állapítaná meg közös ülésen a felolvasások sorrendjét, a szakosztályok sorba osztásával egy-egy időszakra, viszont mielőtt az illető osztályra kerülne a sor, az illető osztály elnöke és titkára az osztályt ülésre hívják és megállapodnának egyrészt a vállalkozó felolvasó személyében és esetleg a felolvasás tárgyában is, hogy a felolvasások változatosak legyenek. Magát a felolvasást pedig mindig az illető osztály elnöke és titkára rendeznék.

Továbbá ugyancsak az egyesület mint testületnek a mondott tisztviselőkn kívül a nem tisztviselő választmányi tagjait a közgyűlés választaná ugyan, de a szakosztályok ajánlatára, vagyis minden szakosztályból két-két tag lenne bevalasztandó s erre nézve a szakosztályok 4—6 tagot ajánlanának. Így első sorban is lenne egy erőteljes, ügybuzgó választmány, mely a szakosztályok java erőből létesülne, kik egyuttal szakfőriaik is, a kik érdeklődnek a maguk osztályának ügyei iránt s azokat az együttes választmányi üléseken előbbre vinni igyekeznek. Másrészt ilyen szervezés mellett a tagok gyűjtése sem lenne olyan nehéz, mint egyébként, mert minden egyes tag megtalálná érdeklődésének megfelelő körét, hol eszmecsere folytathat, vitatkozhatik, irodalmi munkásságot is kifejthet, működhetik, az egyesület ügyeibe a szakosztály keretében beleszóthat, a választásokba befolyhat, mert két tisztviselő és

két választmányi tagot választ, szóval ambíciójához képest szerepelhet és szellemi élvezetben részesül.

Ezzel a szervezettel s az így egybe hozott választmányával azután azt hiszem, hogy életerőssé lehet tenni az egyesületet.

Természetes, hogy ezzel kapcsolatban felmerül az anyagi eszközök kérdése is, de erről már a jövő számban szólok.

Kovács Aladár.

Földbérlo szervezetek a szakesi mintára.

A földéhség s az ennek nyomában járó égető szociális bajok figyelemre méltó orvos-szerét mutatta be a pécsi kath. nagygyűlésen Vitkovics Ferencz, Szakcs községnek érdemes plebánosa, ki a kongresszuson előadást tartott a szakcsi Esterházy birtokon az ő általa, először szervezett földbérlo szervezetekről, vagy a hogy ő nevezi: bérleti szakosztályról.

Szó sincsen róla, hogy teljesen egyet-érténék az érdemes gyakorlati szociológus minden betűjével. A magyar faj tulságos szeretete néhol túlzásba ragadja őt. Így a gazdasági sztrájk és kivándorlás majdnem kizárólagos okát abban látja, hogy „tulajdonilag immár négy millió katasztrális hold van zsidó kézen, tehát több, mint az összes egyházi birtokok, amelyek két millió négyszáz ezer holdat képviselnek és több, mint a hitbizományi birtokok, melyek 2.300.000 holdat tesznek ki s hogy ugyancsak földbérlet ezimen megint 4 millió hold jutott zsidó bérlok kezelésé alá ugyannyira, hogy 4861 nagybérlo közül 3170 a zsidó fajhoz tartozik.“ Mi szerintünk a szociális mozgalom s a kivándorlás is bizonyos fejlődési folyamat, melynek létrehozásában szerepelhetnek bizonyos helyi okok, de azt egyesek és egyes társadalmi osztályok, vagy telekezetek rovására írni nem lehet. Ha csak a bérlok lennének az okai, akkor csak mezei munkások s házi eselédék vándorolnának ki, de hova lettek a kisparosok, s egyéb munkásaink?

Mindezek daczára a felvetett idea szép előtanulmány eredménye. Értéket ad a felvetett eszmének az, hogy a valóság talajába veti gyökereit, az életből táplálkozik, s hogy az előadó plebános ur a földbérlo szervezetet tényleges szervezésével már ki is jelöli az utat, amelyen a teoria az egész országban diadalmas körutat tehet.

Így a német nemzetgazdászokkal megegyezően czélszerűnek találja ő is az állam, közalapítványi, iskolai, egyetemi birtoknál a bérlet gazdálkodást, de azért a főúri s közép birtokok nagy bérletbe adásának, éppen nemzeti szempontból még sem barátja. A vagyonosabb paraszt osztályt is meg akarja menteni, hogy nagy bérletek után kalandozzék, de igenis óhajtja, hogy a néhány holddal bíró kisgazdák, mint német országban teszik, még néhány holdat béreljenek földjeikhez. S erre vonatkozólag érveit így csoportosítja:

A merkantil irányzat legtöbbször hangoztatott kifogásai a kisbérletek kifejlődése ellen, a következőkben csoportosíthatók:

I. „A bérlet üzlet és nem közzjótékony-ság vagy népvédelem. A nagybirtokos tehát annak adja bérbe a földet, akinél nagyobb szakértelmet és befektetést talál, a magyar kisgazdák pedig nem megbízhatók és nem bírnak tőkét befektetni szegénységük miatt.“

Ezen ellenvetések azonban csak látszólagosak. Mert ha a dolgot tisztán üzleti szempontból itéljük is meg, azt hiszem, jobb üzletet csináltak azok az angol főurak, kik mint praktikus emberek, előre számítottak, hogy nagybirtokaik a kivándorlás folytán munkaerő nélkül ne maradjanak, jobb üzletet

csináltak az örökbérletrendszer kifejtésével; a német és olaszországi nagybirtokosok is jobb üzletet csináltak, midőn a kisgazdák kevés ősi földjéhez kisbérleteket parcelláltak mint amilyen üzletet csinálnak azon hazai nagybirtokosaink, kik néhány százalék nagyobb haszonért Amerikába vándorolni hagyják a mezei munkaerőt és utóbb a kellő időben még nagy munkadíjért sem kapnak elég munkást birtokaikra.

Igenis, a magyar kisgazdát is törekvő, megbízható és szorgalmas bérlo gazdává lehet képezni épp úgy, mint a németországi kisgazdákat, csak hosszabb időre, 15—20 évre adjanak nekik bérletbe földeket.

Ami a szakértelmet illeti, a magyar kisgazdának mindenesetre van annyi szakértelme 8—10 holdas kisbérletéhez, mint egy gabonakereskedőnek, ló- vagy marhakereskedőnek avagy rőtőskereskedőnek a nagybérletekhez s ha ez 1500 hold föld bérletébe 60—80 ezer koronával belemegy, melybe 30—40 pár igavonót és 200—300 darab istálló marhát beállít, akkor a kisgazdák is, nevezetesen a szakcsi 41 kisgazda együttesen jobban instruálják az 548 kat. hold bérletüket, ha az egy harmad földterületre beállítanak 41 pár igavonót, 150 drb istállós-marhát és legkevesebb 41 ezer korona vagyoni biztosítékot, amennyiben minden kisgazda bíró 1000—2000 koronát érő vagyonnal, együtt pedig megér vagyonuk 80 ezer koronát is.

Ezen anyagi tőkén kívül a kisgazdák befektetik a bérletbe még 41 családnak a munkaerőjét is, amivel a magánosan álló nagybérlo nem bíró, hanem azt úgy kell neki pénzen megszerezni.

II. A „második föllenvetés, mely a nagy uradalmakat elijesztette attól, hogy a magyar kisgazdáknak is bérleteket parcellázzanak, az volt, hogy ha a nagy uradalom községenként 50—100 kisgazdával, több községen 500—600—1000 kisgazdával kötnek bérleti szerződéseket, a számos szerződés megkötése, ellenőrzése és az abból támadt bajok elintézése oly nagy ellenőrző személyzetet kíván, hogy az adminisztratív költségek felemészthik a bérleti díjakat.“

Ezt az ellenvetést is meg lehet fosztani ijesztő jellegétől, amennyiben, ha a keresztény munkás-egyleti bérleti szakosztály jól készített alapszabály szervezetébe helyesen beállítatik az „egy mindannyiért és mindannyi egyért“ való felelősségnek elve, amint ez be van állítva a szakcsi bérletesoport szabályzatába: akkor a 41 kisgazda bérlovel csak egy szerződés kötendő és épp oly egyszerű ellenőrzéssel kezelhető az 548 katasztrális parcellázott bérlet, mintha csak egy bérlo bírná az egészet, minthogy a bérleti szakosztály a maga kebeléből választott gazdáival és két tanácsossal elvégzi az ellenőrzést és végrehajtja a szerződés pontjait a 41 kisgazdával épp úgy, mintha csak egy bérlo szerepelne. Az egyleti pénztárnok utján oly pontosan beszédek az óvadékok, az adókat, a gazdasági költségeket és a félvénekint előre befizetendő bérleti díjakat és épp oly pontosan egy összegben beszolgáltatják az uradalmi pénztárba, akár csak egy bérlo szerepelne.

III. „Harmadik fő kifogás volt a kisbérlet gazdaságoknak egyesületi uton való fejlődése ellen, hogy a kisbérlettársak közt természetszerűen találkozni fognak hanyag bérlo-társak, kik dologtalanságukkal vagy a pontos fizetés elmulasztásával, a szerződés pontjainak megszegésével veszélyeztetik az egész vállalatot, anyagi károkbá és perekbe kergetik a bérletesoport becsületes, pontos és szorgalmas tagjait is; továbbá a bérletesoport praepotens tagjai kiválogatják a jobb bérletrészeket és előjogokat vivnak ki maguknak.“

Ezen némi alappal bíró ellenvetések ele is el van véve a hercege Esterházy féle

keresztény munkás-egyleti bérletesoportok szervezetében, amennyiben: 1. ezen csoportok élén egy érdeknélküli egyházi férfi áll mint elnök s ez a körülmény nemcsak a keresztény szociális jelleget, de a békét is lehetőleg biztosítja a tagok közt; 2. minden szakosztályi tag csak egy és egyforma nagyságu bérletrészlethez juthat, nem választás, hanem sorshuzás utján.

Ez az egyenlőség nagyon megkönnyíti és ellenőrizhetővé teszi az adók, óvadékok, bérletdíjak és gazdasági költségek egyenlő kivetését és beszedését.

3. Az Esterházy-féle kisgazda bérletesoportokban minden egyes tag előre kötelező nyilatkozatot ad, hogy bármely bérletesoport-dési pont megszegésének, a pontos fizetés elhanyagolásának, avagy ellenszegülésnek esetében aláveti magát az egyletből és bérletesoportból való kizárásnak, és annak, hogy helyette egy új bérlo kisgazda tag vétethessék fel és ezen kizárás esetében a befizetett óvadékról, a félvénekint előre befizetett bérleti díjakról és a függő termésről, sőt még ezen javak keresésének érdemében való jogorvoslatról is lemond. Az ujonan belépő bérlo pedig akkor jut a függő terméshez, ha az óvadékokat és a félvénekint előre fizetendő bérleti díjat ő is lefizeti a szakosztály pénztárba.

Ez a szervezési mód aztán csaknem teljesen kizárja azt az eshetőséget, hogy a szakosztály pontos és becsületes tagjai károkbá és perekbe keveredjenek, mert a hanyag tag 400—500 koronát kénytelen a csoport pénztárba hagyni.

Az Esterházy féle bérleti szakosztályok egyesületi szervezésében tehát lehetőleg el van hártva mindaz, ami a nagybirtokosokat visszajeszthetné attól, hogy a kisgazdáknak parcellázás mellett bérletet adjanak; másrésztől gondoskodva van arról, hogy az egyesületben egymásért jótálló kisgazdákra nézve anyagi veszedelem esete fenn ne foroghasson.

Feltéve már most, hogy az elméletben jónak látszó szervezés a gyakorlati életben is jót eredményez, akkor a mult évben Szakcs, Pula, Kocsola, Paar, Gölle községekben, a hercege Esterházy uradalom földjein megkezdett bérleti parcellázások országos jelentőséggel bírnak, mert hazánk nagybirtokosai közül bizonyára sokan fogják követni hercege Esterházy Miklós ur példáját a kis bérletadásokban, látván azt, hogy ezen vállalkozás sem rájuk, sem a kisgazdákra nem jár vesztélylyel, hanem csak előnyökkel.

A mezei munkások ugyis inkább a keresztény szocializmushoz vonzódnak, melynek alapelve az, hogy ne szünjék meg a magánvagyon, hanem minden munkás-családnak adassék meg a mód arra, hogy békés otthont és családi magántulajdont szerzhessen: ez pedig csak úgy érhető el, ha mind a társadalom, mind a törvényhozás odamunkálkodik, hogy a 2—3 holdas kisgazdák épp úgy, mint Németországban Olaszországban, az ősi birtokhoz 15—20 évre kisbérleteket, vagy pedig Angolország módjára örökbérleteket nyerjenek.

Ezen módszerek bármelyike nemcsak családi otthont biztosít a mezei munkástömegeknek, hanem az ősi földhöz köti azon nagy nemzeti munkaerőt is, mely most Amerika felé vándorol és míg egyrésztől munkateret biztosít a kisgazdák családtagjainak, másrésztől biztosítja a nagybirtokosokat és nagybérloket, hogy a kellő időben megtalálják a munkaerőt a nagybirtok számára is.

Végül ezen Esterházy-féle bérleti szakosztályok elterjedése minden külső kényszer nélkül segít a munkásviszonyokon is, segít a semmivel nem bíró és így bérlethez nem ju ható mezei munkásnapzámosokon is amennyiben a bérletgazdáságot nyerő kisgazdák megkevesbitik a nagybérleten és nagybirtok

Sirolin

Érkezi az étvágyai és a testsúlyt megemlérteti a köhöget, vladékok, éjjeli izzadás.

Tüdöbetegek, hurutok, számar-köhöges, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche“

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárakban. — Ára üvegekint 4.— korona

kon aratásra és kukoricaföld vállalására vonatkozó munkástömegek nagy számát és kevésbé a munkaerő kínálat, emelkedni fog a munkadíjazás, vagyis a napszámnyira, hogy a semmivel nem bíró munkás is megélhet.

A mezei munkáskérdés megoldásában tehát első rangú tényezőnek tarthatjuk az Esterházy féle kis gazdákból alakuló bérleti szakosztályok elterjedését avagy a kisbérlet gazdaságok bármely módon való megszaporodását hazánkban.

Tartozom még annak megokolásával, hogy miért neveztem én az Esterházy latifundiumon kezdődő és terjedő kisbérleti csoportokat Esterházy bérleti szakosztályoknak?

Mert kétségen kívül érdekes, hogy míg a népboldogító szociáldemokraták, kik folyton a főurak és latifundiumok ellen izgatják gyűlöletre a mezei munkásokat semmitsem tesznek arra nézve, hogy a mezei munkások földhöz jussanak; addig Magyarország legnagyobb földterülettel bíró nagybirtokosa a legelső abban, hogy kisbérletek adásával segítségére siessen a mezei munkás kisgazdáknak.

Ezek után a következő indítványt terjesztem elfogadásra a szakosztály elé: Mondja ki a szociális szakosztály, hogy az ugynevezett herceg Esterházy-féle kisgazda-bérleti szakosztályok elterjesztését és a nagybirtokosoknak való ajánlását egyik legjobb módnak tartja arra, hogy a magyar mezei munkások és kisgazdák állandó otthonhoz és megélhetési módhoz jussanak és egyúttal az Amerikába vándorlás nemzeti veszedelmet képező áramlatától és a nemzetközies hazafiatalan igazgatásaitól a kisgazdák elvonatván, a telkes polgárokkal egyetemben szilárd gerinczet képezzék az állami életnek és nemzetgazdaságnak.

Nők hareza a diplomáért.

(J.) Kezdődik az iskolai év, itt az ideje, hogy tanuló leányaink sorsa iránt érdeklődjünk. Ha beiratkozótól tudakoztunk, kevés kivétellel azt a felvilágosítást kapjuk mindenkiktől, hogy tanul és tanítónőnek képezi ki magát.

Pedig általános a panasz, hogy mindenki diplomára törekszik, s annak alapján aztán az államtól várja, hogy eltartsa.

Sajnálatos körülmény ez, különösen a nőknél, akik körében a tanítónői oklevél utáni törekvés valósággal ijesztő mérveket öltött.

Lehetetlen, hogy valamennyi okleveles nő állást kapjon, s még a legnagyobb protekcióval is csak egy igen csekély töredéke lesz elhelyezhető. A többire szomorú sors vár, mert nem ismerik a csendes családi tűzhely boldogságát, nem ismerik a szerény viszonyok között való megelégedést, nem ismerik a háztartás ezernyi apró tennivalót és örömeit, nem tudnak segíteni a kenyérekérésben, mert nekik csak oklevelük van és semmi olyan munkához nem értenek, amely kenyeret adna akkor is, ha nincs állás.

Sőt a diplomás nőknek a férjhez menésük is nehezebb. Mert az a szerény iparos vagy kereskedő, aki elvennie a szegény leányt — akinek apja szintén iparos vagy kereskedő — nem kell az okleveles kisasszonynak, mert az oklevéllel úgy vágyai, mint igényei szárnyakat kaptak.

De ha a tanítónő állást kap is — nem a városban, hanem a falun, — akkor sincs kibékülve a sorsával, elégedetlen. Ugy érzi, hogy nincs méltó környezetben és miután mindazon remények, amelyeket rózsaszínnel festett képzeletében, nem valósulnak meg, minden öröm nélkül elhagyatottnak, boldogtalannak érzi magát, mert a gazdaság apró örömei idegenek előtte.

A meleg családi kört nélkülöző tanító nőnek sorsa tehát nem irigylendő. Nem irigylendő különösen akkor, ha még más, falun divó kellemetlenségeknek is ki van téve a tanítónő. Ezért egyáltalán nem helyeselhető az, ha a leányunk csak úgy tudunk kenyeret biztosítani, ha kiragadjuk a családi körből és igényeit fokozzuk.

A mai nehéz viszonyok határozottan azt követelik, hogy a család minden tagja, akit

a háztartás nem köt le, ne csak fogyasztó, hanem kereső fél legyen. Egy kis körültekintéssel pedig ere van tér bőven.

Ne tereljük tehát a nőket is a diplomák felé, mikor a miatt is nagy a panasz, hogy tulsok a diplomás férfiak.

Tejesen téves az a társadalmi felfogás, hogy csak az állás biztosít megélhetést és nem a munka. Ezért ott, ahol lehet, szakítsunk ezen téves felfogással.

Miután pedig a megélhetési viszonyok nem könnyebbülnek, hanem folyton nehezednek, s a társadalmi élet is hovatovább több és több kötelezettséget ró az egyes családokra, a család csak úgy kerülheti el a romlást, ha a nő is érti a gazdálkodást és produktív munkakört tölt be. Hiszen gondolkunk csak arra, hogy egy szegény napszamos háztartását tudja egy ügyes asszony egyensúlyban tartani. Egy okos és szorgalmas asszony azt a csekély jövedelmet úgy tudja beosztani, hogy abból nemcsak a napi élelmezést fedezi, hanem tiszta lakásra és takaros ruhára is kerül belőle. E mellett, mert a puhaság nem bántja, egészsége és kedélye olyan, hogy bármelyik diplomás kisasszonyával nem cseréli el.

Köztudomású, hogy ma az állam megadja a módot arra, hogy a nők a háztartás minden ágazatait megtanulhassák, sőt módot nyújt arra is, hogy a mezőgazdasági mellékágakat, amelynek produktumaiért pedig millió és millió koronával adóznak a külföldnek, — saját jól felfogott érdekükben elsajátíthassák. Így tehát a társadalomnak, illetve a szülőknek kötelessége leányaik nevelését olyan irányba terelni, amely irány nem a proletárizmust, hanem a megelégedett és boldog családi tűzhelyeket fogja minden körülmények között szaporítani.

Meg lehetünk győződve arról, hogy a gyakorlati foglalkozás feltétlenül jó hatással volna a leányok lelkületére. Megkedveltetné a munkát, emelné az önállóságot, az energiát, visszatértené a nők egy részét a tanító női pályáról, de határozottan szilárdítaná az egészséges felfogást és emelné a családi jó létet, a mi egyszersmind a nemzeti vagyonsodást mozdítaná elő hathatósan.

Egyházmegyei gyűlés.

A tolnai református egyházmegye szokásos rendes közgyűlését Szekszárdon, a vármegyei ház nagytermében e hó 9 én tartotta meg. A közgyűlés elnökei: *Kátai* Endre esperes, dr. *Szilassy* Aladár egyházmegyei gondnok, s időközben *Hagymássy* Károly tanácsbíró voltak. Az esperes buzgó imája után az egyházak képviselőit igazolták. A közgyűlésen ez alkalommal az érdeklődők is szép számmal jelentek meg. *Kátai* Endre esperes gondosan összeállított jelentésben számolt be az egyházmegye közállapotáról. Ezt megelőzőleg emelkedett, sőt sokszor szárnyaló szavakkal emlékezik meg az új zsinati törvényről, gyönyörűen aposztrofálva a magyar református egyháznak összeforrott, sőt ugyanazonos voltát a magyar nemzeti állam eszméjével. A törvény egyes rendelkezéseinek rövid ismertetése után tüzetesen foglalkozik annak legnehezebb, legvitatásabb részével: az új lelkészi nyugdíj intézet kérdésével, majd megemlékezik a református egyház nagy halottjáról *Hegedűs* Sándorról s a főgondnokságban utódjáról, gróf *Tisza* Istvánról, kit a közgyűlés — az igazság érdekében legyen mondva — zajosan megélt. Meleg közvetlenséggel eszteli ezután az esperesi jelentést, azokat az elévülhetlen érdemeket, amelyeket dr. *Szilassy* Aladár a tolnai református egyházmegye érdemes gondnoka 20 évi gondnoksága alatt szerzett, majd áttér az egyházlátogatás alkalmával tapasztalt felsorolására. Apró fotografiák ezek, minden egyház miniatűr képmását láthatja bennük.

Sok kép szomorú, lehangelő, de egy sincs, amely felett világosság ne derengene. Az anyagi gondokkal küzdő egyházakra fényt vet a hívek áldozatkésztsége, a fillérek összerakásában vetekedő buzgalom. Gyönyörű példát mutat e tekintetben az agg *Dóczy* Józseftől vezetett Váralja, melynek hívei ke-

rek 200 százalék egyházi adóval renováltatják azt a 100 éves roskadozó templomot, melynek aranyos csillagja mindenkor hirdetője volt a magyarság hódító, nemzetfentartó erejének ott az egész környéken. Az esperesi jelentés ezután felsorolja a statisztikai adatokat, a melyekből csak azt emeljük ki, hogy a lelkek száma 30243.

A közgyűlés a nagy gonddal és körültekintéssel egybeállított esperesi jelentésért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. *Hegedűs* Sándor emlékét is jegyzőkönyvileg örökítette meg s „az egy ideig üresen maradt főgondnoki székre örömmel látta *Tisza* István ülni, teljes bizalommal levén az iránt, hogy a főgondnoki működéséhez fűzött reménység nem fogja megszégyeníteni a magyar református egyházat.“

Ezután a közgyűlés a legmelegebb óvációban részesítette, valósággal ünnepelte dr. *Szilassy* Aladár egyházmegyei gondnokot, ki *Vizsolyi* Gusztáv utódjaként 1887 év október 25-ike óta tölti be az elnöki széket. Maga a megtestesült lelkesülés, páratlan energia ez a jeles férfi, ki nemcsak szűkebb hazájának, de az egész magyar protestantizmusnak szolgál nagy ügyszeretettel, hűen, lelkes szívvel és lélekkel. A rögtönzött ünnepelés értékét, bensőségteljes voltát fokozta, hogy az váratlanul jött, előkészítve nem volt. *Szilassy* Aladár munkálkodását azonban kellőleg értékelik, számontartják másutt is, a gyűlés folyamán mindenfelől érkeztek az üdvözlő sürgönyök. Így üdvözölték őt *Baksay* Sándor püspök, *Darányi* Ignác főgondnok, *Koncz* Imre vértessaljai és *Kálmán* Gyula külső somogyi esperes.

Darányi miniszter egyházkerületi főgondnok sürgönye így szól:

Fogadja méltóságod érdemekben és sikerekben gazdag egyházmegyei gondnoki áldásos működésének huszadik évfordulója alkalmából, legmelegebb szerencse kívánataim és szívből fakadó üdvözetem nyilvánítását. A gondviselés kegye tartsa meg méltóságodat még számtalan évekig teljes erőben és egészségben, a tolnai egyházmegye, a budapesti egyház, a dunamelléki kerület és az egész magyar reformált egyház előmenetelére és boldogítására. *Darányi* Ignác kerületi főgondnok.

A jeles író *Baksay* Sándor püspök távirata pedig ez:

Tolnai egyházmegyénkkel lélekben együtt ünnepelve, üdvözlöm méltóságodat, *Szilassy* Aladár gondnok urat gondnoki tisztében, melyet hívségben, szeretetben, bölcsességben, Isteni félelemben mindnyájunknak tündöklő példát mutatva, két évtized óta visel; az Isteni kegyelem koronázza ő méltóságát hosszú és boldog életen a haza népének és az anyaszentegyháznak további javára és boldogítására. *Baksay* püspök.

A közgyűlés megemlékezett a tanítótestület két elhunyt jeles tagjáról *Baján* Lajos decsi és *Szabó* József volt szekszárdi tanítók elhunytáról is, s miután még jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a hívek kegyes adományaiért, áttért a tárgysorozatra.

Dömök Pétert, *Bus* Lajost lelkészi és *Tóth* Károlyt világi megválasztott tanácsbírónak, *Szűcs* Endret pedig közpénztárnoknak jelenti ki a közgyűlés, kik a hivatalos esküt nyomban letették, amely után *Szilassy* gondnok üdvözölte őket s ezért *Bus* Lajos fejezte ki mindnyájuk köszönetét. A világi tanácsbírói állásra megválasztott *Tóth* Károlynak főjegyzői tiszteről való lemondását a közgyűlés mély sajnálattal vette tudomásul s egyáltalán nem akart, 22 évi buzgó munkásságért jegyzőkönyvi elismerést szavaz, egyúttal a választás határnapján október 31-ikét tűzi ki. A szavazatok felbontására *Kátai* esperes elnöke alatt *Hagymássy* Károlyt és *Szék* Gézát küldték ki. A tanügyi bizottság jelentését tudomásul vették s gondoskodtak, hogy a borjádi, földes-pusztai, tengeliczi pusztákon lakó hívek s a medinai községi iskola tanulói lelki gondozásban részesüljenek. *Bedő* Gábor paksi, *Décsi* István gerjéni, *Ványi* Benő medinai, *Nöthling* Dezső mórággyi, *Bereczky* Endre szekszárdi, *Müller* Menyhért ráczhidasi, *Szántó* Ottilia kölesdi, *Fa-*

zekas Julianna kajdaci tanítókat megerősítette s őket mindjárt fel is eskette a közgyűlés.

A közgyűlés örömmel vette tudomásul a gyönki algimnázium igazgató tanácsának *Tantó János* által felolvasott jelentését, mely megemlékezett e szép hivatású kis algimnáziumnak, az állam által történt anyagi megerősítéséről is.

Molnár Sándor gyámpénztárnoknak a felmentvényt megadták. A gyámpénztár vagyona 54,151 kor. 31 fillér. Évi kiadása 2231 kor. 95 fillér.

Ugyszintén felmentették a számadási kötelezettség alól a közpénztárnokot, *Szücs Endrét* is. A közpénztár vagyona 10782 kor. 37 fillér.

Az esperes közalap számadásait szintén rendben találták.

A tűzbiztosításokra vonatkozólag az Adria biztosító társasággal kötnek szerződést. Ennek volt legelőször ajánlata.

Az egyházkerületnél segélyre ajánlják az egyházak közül Váralját 1200, Nagy-Pált 300, Bátát 800, Szedrest 200, Bonyhád 400 koronára. A lelkészek közül *Göde Sándor*, *Kulhy István*, *Biczó Zsigmond*, *V. Molnár István* várkonyi lelkész ajánlottak.

A számszék jelentését az egyházi számadásokról tudomásul vették. *Tantó János* felvasta észrevételeit az új egyházi törvények felett, azokat a közgyűlés magáévátette, intézkedett a törvény által megjelölt bizottságok megalakításáról. *Tantó János* az új nyugdíj törvényre tett egy pár módosító javaslatát szintén figyelmébe ajánlja a közgyűlés a konventnek.

Molnár Sándor paksi és *Molnár Sándor* madocsi lelkészek indítványát, hogy az új nyugdíjintézet járulékait részben a gyámpénztár fedezze, elvileg elfogadták.

Ózv. Baky János nének 100 kor. segélyt folyósítottak.

Egyházkerületi képviselőktől titkos szavazással rendes tagnak *Szabó Károly* lelkész, *Kovács Sebestyén* Endre nagybirtokos, tanácsbíró, póttagnak pedig *Szücs Endre* lelkész és *Bodnár István* választottak meg.

Ezután eintézték több egyháznak néhány szorosán vett, vitás belügyét.

Délután 1 órakor közebe volt a Szekszárd Szállóban, mely alkalommal dr. Szilassy Aladár a volt esperes *Dömök Pétert* s új elnöktársát *Káta Endrét* köszöntötte fel. *Káta Endre* Szilassy Aladárra írtett poharat, ki az egyházmegye határára is oly áldásos tevékenységet fejt ki. Czélzott ezzel a legközelebb Budapesten alakult internátusos leányiskolára, a mely Szilassy Aladár elnöki vezetése alatt áll. Végül Székely Géza főjegyző Szilassy Aladárné szül. Vizsolyi Mária urnót élte, míg Szücs Endre a házigazda, a megjelentek egészségére emelt poharat.

VÁRMEGYE.

A közigazgatási bizottság ülése.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését folyó hó 11-én tartotta meg. Jelen voltak gróf *Apponyi Géza* főispán elnökle alatt: *Döry Pál* alispán, *Simontsits Elemér* vm. főjegyző, *Papp Gyula* h. ár. elnök, *Fink Kálmán* pénzügyigazgató, dr. *Hangel Ignác* t. főorvos, *Totth Ödön* t. ügyész, *Nagy Béla* tanfelügyelőségi tollnok, *Alacs Zoltán* kir. főmérnök, *Perczel Dezső* v. b. t. t., *Órffy Lajos*, *Jeszzenszky Andor*, *Szabó Károly*, *Bernrieder József*, *Boda Vilmos*, *Török Béla*, *Fischer Imre* kir. ügyész, *Sigora Lajos* th. állatorvos és *Bernrieder János*.

Dr. *Hangel Ignác* főorvos jelentése szerint a közegészségügy augusztus hónapban kedvező volt, a megbetegedések száma kevés, a betegségek lefolyása eléggé kedvező volt. Leggyakoribbak voltak mégis az emésztő szervek heveny hurutos megbetegedései, mely rosszabb lefolyásu többnyire csak a gyermekeknél volt.

A közegészségügyi vizsgálatok a lefolyt augusztus hónapban is teljesítették.

A szekszárdi Ferencz-kórházban au-

gusztus hónap folyamán összesen 490 egyén ápoltatott.

Sigora Lajos th. állatorvos jelentése szerint az állategészségügy augusztus hónapban nem fordult kedvezőbbre. A sertésveszszel fertőzött községek száma a hó végén 27 volt, a lépfene pedig nagyobb elterjedést vett, s az elhullások okozta káron kívül, a miatta elrendelt forgalmi korlátozások is sújtják a közönséget.

Sass László közigazgatási előadó jelentése szerint, az augusztus hónapban uralgott majdnem állandó száraz meleg időjárás a takarmány növények, tengeri, burgonya, répa, szőlő, gyümölcsre a további fejlődés megakasztásával hátrányosan éreztette befolyását; továbbá késlelteti az őszi repeze és korai takarmányok vetését.

A tengeri a száraz meleg időjárás folytán rohamosan érik, szem és csőképződés elég jól sikerült, beérkezett adatok alapján kat. holdanként 10 6 mm. várható.

A burgonya korai fajtáit szedik, gyenge közepes termést ad, kat. holdanként 40 méter mázsát. A késői burgonya fejlődésében visszamaradt.

A dohány levelei nem mindenütt érték el az óhajtott nagyságot. A meleg időjárás az érést elősegítette. A leveleket törlik, fűzik, szárítják. A termés kielégítőnek ígérkezik.

A szőlő érését a meleg időjárás elősegítette, a termés kilátások közepesek.

Fink Kálmán kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentése szerint augusztus hónapban a különböző adónemekből 802,163 kor. 32 fillér folyt be, mely bevételt összehasonlítva a múlt év hasonló időszakában befolyt 844,375 kor. 06 fillérrel, kedvezőtlenebb 42211 kor. 74 fillérrel.

HIREK.

— **Személyi hírek.** *Apponyi Géza* gróf főispán e héten keddtől esütörtökig városunkban időzött s szerdán elnökolt a közig. bizottság ülésén. Vele volt Szekszárdon neje, *Széchenyi Paula* grófné, csillagkeresztes hölgy, továbbá leánya, *Lichtenstein* hercegné szül. *Apponyi Irma* grófné és főispánunk fia, dr. *Apponyi Rezső* gróf, ki a király személye körüli miniszteriumban fogalmazó.

Szilassy Aladár dr., a közigazgatási bíróság tanácselnöke, e hó 9-én részt vett mint elnök a tolnai ref. egyházmegye közgyűlésén, Szekszárdon. Innen Pécsre utazott.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Erzsébet királyné halálának évfordulóját folyó hó 10-én kegyelettel ülték meg vármegyészte. Szekszárdon az állami megyei, városi középületekre és iskolákra kitűzték a gyászlobogót.

— **A főispáni család látogatásai.** *Apponyi Géza* gróf főispán nejevel, *Széchenyi Paula* grófnővel, leányával, *Apponyi Irma* grófnő, *Lichtenstein* hercegnével s fiával, dr. *Apponyi Rezső*vel e heti itt időzése alatt több intézményünket meglátogatta. Így megleltették a kaszinó *Simontsits* könyvtárát, a vármegyei muzeumot, a fogházat s mindenütt legteljesebb megelégedésüknek adtak kifejezést. Az utóbbi helyen *Lichtenstein* hercegné kiválóan érdeklődött egy rab asszony sorsa iránt s kérdést intézett hozzá, hogy mi vitte a bünre? Az asszony nagy nyomoruságát hozta fel okul, mire a hercegné 20 koronával megajándékozta.

— **Vármegyénk az Árpád-ünnepélyen.** A pusztaszeri Árpád-ünnepélyen vármegyénk képviselőiben *Döry Pál* alispán vezetése mellett *Nyárádi Aladár* dombóvári plebános, *Tomcsányi Lajos* urad. főfelügyelő, dr. *Gaál Jenő* dunaföldvári ügyvéd, *Zsikó Péter*, *Zsikó János*, *Asztalos Péter*, *Mózes István* és *Benák János* alsónyéki gazdálkodók vesznek részt.

— **Kisasszony napja.** Gyönyörű verőfényes idő kedvezett a múlt vasárnapra esett szekszárdi bucsunak. A távolabbi községek-ből már 7-én jöttek a körmenetek s a szombat délutáni vonat is tömve volt bucsusokkal. Vasárnap a remete kápolna kertje és az előtte való nagy tér alig volt képes befogadni

a nagy számban összegyűlt híveket. A szentmisét *Mosgai Sándor* újvárosi plebános tartotta, ugyan ő mondott magyar, *Mózes András* tolnai káplán pedig német egyházi beszédet a Szent Szűz tiszteletéről.

— **Vadászat.** *Apponyi Géza* gróf, vár megyénk főispánja, f. hó 6. és 7-én palfai birtokán sikerült vadászatot tartott. A vadászon részt vettek a házigazdán kívül: gróf *Zichy Aladár* miniszter, gróf *Apponyi Rezső* miniszteri fogalmazó, *Simontsits Elemér* vármegyei főjegyző és *Kadernoska János* lögyészi főerdész. Bár a vadászat első napján kedvezőtlen idő volt, a vadászat mégis eléggé sikerült. Terítékre került 60 drb fogoly, 20 drb nyul s több különféle szárnyas vad.

— **Boraink kitüntetése.** A pécsi országos kiállítás borászati csoportjában a bíráló bizottság a következő tolnavármegyei termelőket tüntette ki. És pedig *diszoklevelet* nyert: *Apponyi Géza* gróf, *Apponyi Sándor* gróf és dr. *Kiss Ernő* tamási-i, *kiállítási aranyérmel: Antal Pál* szekszárdi, *kiállítási ezüst érmel: Stauber Antal* Dunaföldvár, *Stauber Antal* fiai Dunaföldvár, *Tóth Károly* Szekszárd, *Szél Gáspár* Bátaszék, *kiállítási bronzérmel: Berky Ignác* Dunaföldvár, *Huan Gyula* Dunaföldvár és *Buday János* Tolna.

— **Herczegné a rabsegélyző egyesület tagjai között.** *Lichtenstein* hercegné, szül. *Apponyi Irma* grófné e heti itt időzése alkalmával belépett a szekszárdi rabsegélyző egyesület tagjai közé.

— **Vármegyénk legtöbb adót fizetői.** Tolnavármegye igazoló választmánya f. hó 9-én tartotta *Órffy Lajos* elnökle alatt ülését, a mely alkalommal a legtöbb adót fizetők névjegyzékét 1908 évre megállapította. A névsor a következő:

	Korona.
1. Gróf <i>Apponyi Géza</i> , Hőgyész	43618.72
2. Gróf <i>Apponyi Sándor</i> , Lengyel	18193.48
3. Gróf <i>Széchenyi Sándor</i> , Nagydorog	17651.64
4. <i>Döry József</i> , Ujdombovár	11809.26
5. Gróf <i>Benyovszky Rezső</i> , Tengelicz-pta	11546.39
6. <i>Wolf Henrik</i> Szekszárd	9600.—
7. <i>Sztankovanszky János</i> , Kajdacs	8545.84
8. <i>Bischitz János</i> , Majsamiklósvár	8402.07
9. <i>Henzély János</i> , Bölcse	7955.96
10. <i>Bezerédj Pál</i> , Hídjá-pta	5534.19
11. <i>Szilassy Aladár</i> , Budapest	5387.56
12. <i>Bartal Béla</i> , Fadd	4445.77
13. <i>Goldschmiedt József</i> , Ujdombovár	4377.41
14. <i>Vizsoly Akos</i> , Alsópél-pta	4197.78
15. <i>Döry Frigyes</i> , Zomba	4191.78
16. <i>Szabó Lajos</i> , Ujdombovár	4023.65
17. <i>Perczel Dezső</i> , Bonyhád	3960.48
18. <i>Csapó Vilmos</i> , Tengelicz-pta	3799.31
19. <i>Dr. Gözsy Tibor</i> , Alsóhencse-pta	3627.88
20. <i>Madi Kovács István</i> , Gerjen	3604.75
21. <i>Dr. Kardos Kálmán</i> , Eger	3573.12
22. <i>Bezerédj Andor</i> , Jegenyés-pta	3489.34
23. <i>Freund Armin</i> , Paks	3176.13
24. <i>Báró Jeszenszky István</i> , Gindlicsalád	2950.48
25. <i>Hainrikly Pál</i> , Nagykonda-pta	2936.—
26. <i>Dr. Strasser Imre</i> , Ráczegres-pta	2775.11
27. <i>Lamm Mór</i> , Fürged	2774.09
28. <i>Lamm Pál</i> , Fürged	2774.08
29. <i>Perczel Lajos</i> , Kajdacs	2727.44
30. <i>Strasser Zsigmond</i> , Majsamiklósvár	2647.64
31. <i>Weszeley Zsigmond</i> , Ujdombovár	2599.81
32. <i>Bernrieder János</i> , Zomba	2523.27
33. <i>Báró Schell József</i> , Katalin-pta	2437.13
34. <i>Mechvarth Ernő</i> , Belecska	2376.84
35. <i>Bunn Lajos</i> , Paks	2352.06
36. <i>Kovács S. Endre</i> , Gyapa-pta	2328.88
37. <i>Pollák Lajos</i> , Tolna	2233.76
38. <i>Willinger Márton</i> , Zomba	2203.78
39. <i>Ifj. Eötvös Károly</i> , Dunaszentgyörgy	2053.17
40. <i>Vásárhelyi Ernő</i> , Ujdombovár	2049.12
41. <i>Sass László</i> , Uzdorjád	2039.54
42. <i>Spitzer Gyula</i> , Dóripatlan	2025.—
43. <i>Hönig Mór L.</i> , Majsamiklósvár	1978.25
44. <i>Dr. Leopold Kornél</i> , Szekszárd	1827.10
45. <i>Hönig Albert</i> , Bonyhád	1806.31
46. <i>Forster István</i> , Tabód	1742.63
47. <i>Weber János</i> , Nadasd	1742.09
48. <i>Strasser Arnold</i> , Majsamiklósvár	1738.63
49. <i>Strasser Jónás</i> , Majsam. alósvár	1738.63
50. <i>Parragh Albert</i> , Dunaszentgyörgy	1684.95
51. <i>Leopold Sándor</i> , Szekszárd	1608.72
52. <i>Wurm Ödön</i> , Ujdombovár	1596.44
53. <i>Szuprits György</i> , Fadd	1595.94
54. <i>Órffy Lajos</i> , Szekszárd	1579.44
55. <i>Dr. Hangel Ignác</i> , Szekszárd	1561.54
56. <i>Szeremley Lajos</i> , Szekszárd	1521.58
57. <i>Bernrieder József</i> , Gindlicsalád	1518.40
58. <i>Lövensohn Gáspár</i> , Majsamiklósvár	1510.36
59. <i>Hirsch Ignác</i> , Majsamiklósvár	1510.35
60. <i>Stockinger János</i> , Tevel	1507.03

(Folyt. köv.)

— **A kath. kör ünnepélye.** A szekszárdi róm. kath. olvasókör holnapi Árpád-ünnepélyének programjában némi változás állott be.

Varga Ferencz alelnök, ugyanis a családjában előfordult betegség miatt akadályozva lévén az ünnepélyen való részvételben, az ünnepi beszédet dr. Steiner Lajos ügyvéd tartja. A kör holnap délutáni szüreti mulatsága is sikerültnek ígérkezik. Az elnökség a kisebb lámpákon túl 4 ivlámpát állítottatott fel s így az udvar nappali fényárban fog uszni.

— **Vendéglősök kongresszusa.** A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége folyó hó 11—13-án tartotta Pécsen közgyűlését, hogy a magyar vendéglősök közös érdekeiről tanácskozzék. A kongresszuson a Tolnavármegyei Vendéglősök Egyesülete képviselőjében Tóth Gyula (Szekszárd) elnök, Reisz Ferencz (Dombóvár) alelnök és Obernig Károly (Szekszárd) pénztárnok vett részt, akikhez Szekszárdról Reinprecht János kasszinó vendéglős és Fehér József korcsmáros csatlakoztak.

— **A közös konyha.** A közös konyhához való csatlakozásra eddig 32-en, negyvenhat és fél adaggal jelentkeztek. Jelentkezni még holnapig lehet szóval, vagy levélileg dr. Éri Márton vármegyei aljegyzőnél.

— **Az internátus.** Szekszárd r. t. város képviselőtestülete, mint arról híradással voltunk, Apponyi Géza gróf, főispán útján kérényt adott be a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, kérve a város által a főgimnázium fenntartásához fizetett 10,000 koronának, egy a főgimnáziumhoz felállítandó táptintézet, esetleg internátus céljaira való átengedését. A miniszter a város kérényét véleményezés végett most kiadta a főgimnázium igazgatójának. Wigand János, főgimnáziumunk tevékeny igazgatója, aki az internátus ügye iránt a legmelegebben érdeklődik, amit a lapunk folyó évi 26 ik számában, vezető helyen közölt értekezése is fényesen igazol, a miniszter leiratát a tanári karral is közölte, amely az eszmét szintén a legjelesebb egyetértéssel és örömmel fogadta. Az igazgató, amint értesülünk, a város kérényét bőven és alaposan indokolt előterjesztésben, odaadó úgyszeretettel ajánlotta a miniszternek elfogadásra, s így nem lehet kétség az iránt, hogy a város kérényébe kedvező elintézésben részesül, amivel főgimnáziumunk életében nevezetes fordulóponthoz érünk.

— **Fránek János képei.** Fránek János iparostanoncz-iskolai rajztanító, akit ismerünk már arról, hogy festésében több nyilvánul meg, mint a közönséges műkedvelőség, az Arva-féle üzletben 4 drb igen sikerült képet állított ki. Az egyik boldogult Wosinskyknak igen hü képe, a másik Karvaly Mór „Veszedelemes vetélytársak” ügyes másolata hatalmas nagy alakban, a harmadik „Jakob álma” és a negyedik Murilló hollandi festőművész „Kis gyümölcsárusok”, igen finom kidolgozású másolata. A képek, melyek eladók, megérdemlik a megtekintést, mert nem tucatzat munkák, hanem művészi érzékkel megáldott műkedvelő készítményei.

— **Választmányi ülés.** A szekszárd—bátai ármentesítő és belvízszabályozó társulat folyó hó 21-én d. e. 10 órakor, dr. Hirling Ádám elnöklete alatt a társulat helyiségében választmányi ülést tart.

— **Vedekezés a himlő ellen.** Bécsben tudvalevőleg nagy a himlő járvány, miért a vele élénkebb összeköttetésben levő városok, mint például Budapest, már is megtettek minden előzetes óvintézkedést. — Mivel főispánunk családja legközelebb Bécsbe készül, itt időzésük alkalmával valamennyien beoltatták magukat. Az oltást dr. Kramolin Gyula orvos végezte.

— **Gyáripárosok Pécsen.** A Magyar Gyáripárosok Orsz. Szövetségének pécsi fiókjá, folyó hó 21-én Pécsen tartja rendes közgyűlését, melyen ifj. Leopold Lajos „Baranya és Tolnavármegyei ipari kivánalmái” czímen tart előadást.

— **Halálozás.** Tisztes munkássággal eltöltött hosszú élet nyert befejezést folyó hó 6-án, Dombóváron. E napon halt meg 83 éves korában Heinrichffy Ádám, Dörgy József újdombóvári nagybirtokos uradalmának pénztárnoka és a dombóvári takarékpénztár igazgatóságának tagja. Előbbi tisztét fél, utóbbit negyedszázadon át töltötte be, soha nem lankadó buzgalommal. Temetése nagy

részvét mellett folyó hó 7-én ment végbe. Az elhunytban Heinrichffy Pál országgyűlési képviselő, nagybátyját gyászolja.

— **Házasság.** Perl János keszöhidégeküti ág. ev. lelkész folyó hó 3-án tartotta esküvőjét Fáy Erzsikével.

— **Tanítógyűlés.** A sióvidéki ág. hitv. ev. tanítóegyesület folyó hó 18-án d. e. 9 órakor Felsőnánán tartja őszi közgyűlését.

— **Jegyzőválasztás.** Diczendy Pál volt majosi jegyzőnek a teveli jegyzői állásra törént megválasztásával Majoson megüresedett jegyzői állásra Haffner István bonyhádi lakos választott meg.

— **Kinevezés.** Gróf Apponyi Géza főispán Wendl Gyula vm. napidíjast a Ferencz közoktatóhoz kinevezett Szegedy József helyére rendszeresített díjknak kinevezte.

— **Beiratás eredménye a paksi m. kir. állami polgári iskolában.** Az I. oszt.-ba beiratkozott 33 tanuló, II. oszt.-ba 31 tanuló, III. oszt.-ba 25 tanuló, IV. oszt.-ba 25 tanuló, összesen 114 tanuló. Az iskola ünnepélyes megnyitása szept. 7-én volt, mely alkalommal Paráté György igazgató szép és lelkes beszédben buzdította a tanuló ifjúságot kötelességeiknek lelkiismeretes teljesítésére. Ezután iskolai rendszabályok olvastattak fel. Az ünnepélyes istentisztelet e hó 8-án volt a paksi róm. kath. nagytemplomban. Az iskolai előadások 9-én kezdődtek.

— **A szüret.** Az előhegyen a fehér szőlő szüretének megkezdése f. hó 17-től, a vöröse pedig f. hó 26-tól van megengedve.

Kamarás Béla
előhegyi hegybíró.

— **Lemondás.** Bauer Károly, oklevéles jegyző, dunaföldvári községi írnok e hó 10-én állásáról lemondott.

— **Kinevezés.** A Németh Atanáz elhalálozásával a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalnál megüresedett kir. utmesteri állásra a kereskedelemügyi miniszter a szekszárdi származású Fehér József igazolványos testőr őrmestert nevezte ki.

— **Mozgó fényképek.** Dr. Csátrai Pál Szekszárdon a Szekszárd szálló nagytermében Edison színház cím alatt mutat be estén kint mozgófényképeket. A képek változatossága és tisztasága szép számú közönséget vonz a mulattató előadásokra.

— **Vásárok.** A bajai Máté napi vásárt, folyó hó 15-én és 16-án, a bátaszéki országos vásárt folyó hó 23-án tartják meg.

— **Névváltoztatások.** A m. kir. belügyminiszterium engedélyével Schüfer Péter harcsi lakos családi nevét Szigeti-re, kiskoru Polátsik Dezső tolnai lakos családi nevét Erdős-re, Schmidt Béla, Jozefa, Katalin és Anna kiskoru gyermekeinek családi nevét Szabó-ra és Löwinger Andor Árádi paksi illetőségű, budapesti lakos vezetéknévét Lakatos-ra változtatta.

— **Halálos szerencsétlenség.** Folyó hó 9-én Bikács községben Steiner András bikácsi lakos, egy 2 csövű vadászfegyverrel Matern Mihály bikácsi lakost véletlenségből megöltte, minek következtében 2 napi súlyos szenvedés után meghalt. A vizsgálatot Krivácsy Károly paksi aljárásbíró teljesítette, a boncolást pedig dr. Somogyi Zsigmond járásorvos és dr. Stern Miksa gyakorló orvos végezték. A vadászfegyver mint bűnjel a paksi kir. járásbíró által elkoboztatott és a szekszárdi kir. ügyészségnek elküldetett.

— **Tűz Madocsán.** Folyó hó 9-én Madocsán, éjjel 3/49 órakor, a Szekeres Balint-féle szérüs kertben 8 kazal takarmány szalma és polyva égett el. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Hamispénz forgalomba hozatala.** Rajos Károly dunaföldvári lakos, hajó munkás, e hó 6-án 1 drb ólomból készült hamis 1 koronást tudva forgalomba hozott, miért is a csendőrség által a dunaföldvári járásbírósnál feljelentett.

— **Megöltözött mezőőr.** Nagy Mihály János szekszárdi mezőőr azt a feljelentést tette, hogy Ágoston Gáspár szekszárdi lakos, akit a dunaerdei földeken tengeri lopáson ért, baltával reá támadt s az így keletkezett dulakodásban a mezőőr pisztolyát ennek ke-

zéből kicsavarta, a mezőőrre reálott s jobb kezefejét átlötte. A mezőört dr. Komáromy Gyula városi orvos vette ápolás alá, a tettes ellen pedig megindult a vizsgálat.

— **Beiratás az iparostanoncz iskolába.** A szekszárdi iparostanonczok beiratását folyó hó 15-én d. e. 9—12-ig tartják meg a polg. iskola tanácstermében. Az előadások kedden, 17-én kezdődnek.

— **Rejtélyes halál.** Ozorán folyó hó 11-én egy csendőr bulláját fogták ki a Sióból, a ki valószínűleg gyilkosságnak az áldozata. A csendőrség részéről Czögler hádnagy és a tamási kir. járásbíróstól Rosos vizsgálóbíró a helyszínére kiszállt a vizsgálat megajtése végett.

— **Tolvaj inas.** Potyondi János szekszárdi asztalos inas, úgy látszik, lopási mániában szenved, mert a hol megfordul és ami a keze ügyébe akad, elloppja. A tavasz óta Bence János borbélytól borotvát, Fleischer kereskedőtől és Fülöp Lajos géptulajdonostól mérlegsúlyt, Bajó János árvaszéki tülöktől régi kardot lopott el. Legutóbb Sándor György pék segédjétől egy zsebkönyvet lopott el, melyben 10 korona papírpénz volt. A tulajdonos azonban a lopást észrevette, mielőtt a tolvaj a 10 koronást elrejtette volna. Találtak még nála tükröt, fésűt és egyéb tárgyakat, melyeket állítása szerint szintén lopott. A csendőrség az ifju tolvajt a kir. ügyészségnél feljelentette.

— **Agyonszurta a csendőr.** Miklós Mihály ozorai lakos, aki három év előtt rablással és halált okozó súlyos testi sértéssel volt vádolva, azóta úgy látszik harezban állt a csendőrséggel. A folyó év tavaszán is összetűzött a csendőrökkel, amikor vágást kapott a karján. Most ismét ügye akadt a csendőrökkel, akiknek ellenszegült, úgy hogy Hencz János őrsvezető fegyverét volt kénytelen használni s Miklóson oly súlyos szurást ejtett, hogy az nyomban meghalt.

— **Orvtámadás.** Nagydorogon folyó hó 6-án este Zsebő János házában, munka után tánczra perdültek a fiatalok. E közben Rajos Ferencz véletlenül meglökte Pál Istvánt, ami ezt annyira kihozta a sodrából, hogy ha meg nem akadályozzák, verekedést kezd. A boszu azonban forrt Pálban s mikor Zsebőtől haza szedtek, az utczán rátámadt Rajosra s forgópisztollyal reá lött. A golyó Rajos karjába furódott s azt súlyosan megsértette. A lövöldöző legényt feljelentették.

— **Gyomorbajokat** és minden oly bajt, mely erjedéssel van egybekötve, leggyorsabban és legbiztosabban a teljesen ártalmatlan „Sirolin-Roche” gyógyítja, mely a bükkfakátrány rég elismert gyógyhatásait tartalmazza annak kellemetlen íze nélkül. Méregtelen, nem izgató és jóízű. A gyógyszerárakban kapható.

— **Véres verekedés.** A szekszárdi gyepmestertelepen, kedden reggel véres verekedést rögtönöztek a peczerek. Lóbonzolás közben Szabó Ferencz összeveszett peczér társaival, miközben az általa felingerelt Völczér András felkapta az ott heverő taglót s azzal Szabó fejére sújtott. Az ütés oly erős volt, hogy a koponya csontot a homloktól a tarkóig keresztül vágta. A súlyosan megsérült legény összeesett, de csakhamar megszedte erejét s egy fenýodoronggal társára támadt. Ekkor közös társuk, Simon János békíteni akarta a verekedőket, de vesztére, mert Szabó őt támadta meg, mire Simon egy lapáttal végigvágott rajta úgy, hogy az egész oldalát felhasította. A súlyosan megsérült ember ekkor a csendőrökhöz ment, akik a kórházba utasították. Utközben azonban a sok vérvesztéstől összeesett, mire kocsin beszállították a kórházba. A taglóval ejtett sértés szerencsére nem érte az agyat s így Szabó felépülhet. Völczér és Simon ellen megindították az eljárást.

— **Felvágta a nyakát.** A decsi mezőőrök tetten érték Steierhoffer János öcsényi lakost, amint a decsi határon a tengeri dézsmálta és előállították a községi bírónak. A megtévelyedett ember a község házában gyanében felmetszette a nyakát s oly sérülést ejtett magán, hogy be a szekszárdi kórházba szállítani.

— **Öngyilkosság.** Nagydorog község táviratilag bejelentette, hogy *Harsányi Józsefné*, e hó 12-én reggel a kutba ugrott és bele is fulladt.

EGYLETEK, TÁRSULATOK

A jegyzők egyletének gyűlése. A vármegyebebeli jegyzők egyletének elnöksége a lapunk múlt számában jelzett köz- és választmányi gyűlésre a következő meghívót bocsátotta ki. A tolnavármegyei községi és körjegyzők egylete folyó 1907. évi szeptember hó 21-ik napján, délelőtt 9 órakor Szekszárdon, a vármegyeház nagytermében tartja évi rendes közgyűlést, melyre az egylet tagjait ezennel meghívom. Egyben felkérem az egylet választmányának tagjait, hogy tekintettel a tárgysorozat beható megvitatást igénylő sok pontjára, a közgyűlést megelőző napon, vagyis 1907. évi szeptember hó 20-ik napján, már délután 4 órakor a szekszárdi nagyvendéglőben tartandó választmányi ülésre teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

Báta, 1907 szeptember hó 4-én

Purth Adolf
elnök.

Tárgysorozat: 1. Elnöki jelentés. 2. Számvizsgáló bizottság jelentése, az 1905. évi egyleti számadás megvizsgálásáról. 3. Ugyan annak jelentése, a Millenium alap 1905. évi számadásának megvizsgálásáról. 4. Az 1906. évi egyleti zárszámadás előterjesztése. 5. A Millenium-alap 1906. évi számadásának előterjesztése. 6. Az 1907. évben Hőgyészen tartott erdei táncmulatságról szóló számadás bemutatása. 7. Költségelőirányzat megállapítása 1908. évre. 8. Az egylet 25 éves fennállásának megünnepléséről intézkedés. 9. Bizottsági jelentés a központi járás jegyzői által kidolgozott szabályrendelet tervezetre vonatkozólag a községek utcajainak megvilágításáról. 10. Egyleti jegyző indítványa, hogy a jegyzői és segédjegyzői fizetéseket ne a személyhez, hanem az álláshoz köthessék. 11. Jelentés a jegyzői nyugdíj hozzájárulás leszállítása érdekében a törvényhatósági bizottsághoz benyújtott kérelemről. 12. Előterjesztés a törvényhatósági bizottsághoz a községjegyzői nyugdíjszabályrendelet 20. §-a szerint más vármegyékkel megállapítandó viszonyosság kérdésének rendezése és végrehajtása iránt. 13. A völgyeségi járás jegyzői egyletének indítványa, a községjegyzői nyugdíjszabályrendelet oly irányu megváltoztatása iránt, hogy a nyugdíjigénybe a főszolgabírói irodában eltöltött szolgálat is beszámíttassék. 14. A tamási járási jegyzői egylet indítványa, a nyugdíjválasztmányi tagok utiköltségeinek megtérítése iránt. 15. Egyleti jegyző indítványa, az országos betegápolási pótadónak az állami adókönyvben az állami egyenes adókkal együttes előírására. 16. A völgyeségi, központi és simontornyai járási jegyzői egyletek külön-külön indítványa, a pénztári kezelés és számvitel egyszerűsítése iránt. 17. A völgyeségi járási jegyzői egylet indítványa, *Szegedy Albert* programjának elfogadása és egy országos jegyzői kongresszus tartása iránt. 18. A tamási járási jegyzői egylet indítványa, a marhajárlatok átruházási díjainak országos vásárok alkalmával 20 fillérben leendő megállapítása iránt. 19. A tamási járási jegyzői egylet indítványa, Biharvármegyének a jegyzői fizetések rendezésére irányuló javaslatának pártolása iránt. 20. A fejérmegyei segédjegyzők kérelme, fizetésük és közjogi helyzetük rendezése iránt. 21. Jásznagykunszólóknemegye jegyzői egyletének indítványa, feláru vasuti jegy kedvezményének kérelmezése iránt. 22. A pestmegyei jegyzői egylet indítványa, az országos központi alapszabályok 4-ik szakaszának módosítása iránt. 23. Időközben beérkező tárgyak. 24. Tisztujtás

Kereskedők figyelmébe!

Kitűnő karban levő, igen csinos üzleti tárgyak előnyös árban eladó. Megtekintésért **Báter János czég** Hangel-féle házában szívesen áll rendelkezésükre.

TANÜGYI HIREK.

A közigazgatási bizottság tanügyi határozatai.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 11-én tartotta rendes havi ülését, melyen *Nagy Béla* kir. tanfelügyelőségi tölnek jelentette, hogy augusztus havában olyan fontos ügy mely a bizottság intézkedését tenné szükségessé, nem fordult elő.

Az egyes ügydarabok közül a következőket említjük fel:

A borjádi községi tanítói állomás javadalmi jegyzőkönyvének felvételére a bizottság halasztást adott.

A nagyszékelyi községi állandó menedékház 1908 évi költségvetése 668 kor. 32 fillér bevétellel, 597 kor. kiadással és a kisdédvóalap tőkéjéhez csatolandó 70 kor. 32 fillér maradvánnyal, a dunaföldvári községi iparostanonc-iskola 1907—8-ik tanévi költségvetése 1515 kor. 78 fillér bevétellel és ugyanannyi kiadással, a kistormási községi nyári menedékház 1907 évi költségvetése 287 kor. 13 fillér bevétellel, az ozorai községi óvoda 1908 évi költségvetése 1545 kor. 01 fillér bevétellel és ugyanannyi kiadással és az ozorai községi gazdasági ismétlő iskola 1908 évi költségvetése 794 kor. 79 fillér bevétellel és ugyanannyi kiadással jóváhagyta.

A 30 filléres tanítói nyugdíjjárulékokról szóló kimutatás az iskolaszéki elnöktől bekérte. A kimutatást az iskolaszéki elnökök november 5-ig tartoznak a községi előjárásokhoz átadni, kik azt a vármegye kir. tanfelügyelőségéhez közvetlenül nyomban beterjesztik. Ezen kimutatáson kell beterjeszteni az alkoholisták tanulók számszerinti kimutatását. Ezen alkoholisták tanulókra a következő 5 pontra kell válaszolni: 1. a tanuló abstinens-e? 2. tanuló naponta mennyi és milyen szeszes italt kap? 3. ha kivételesen iszik csak szeszes italt, mikor és mennyit? 4. milyen befolyása van a tanuló alkoholfogyasztásának a tanulásra és a magaviseletre? 5. szülője, orvosa, vagy ki nyugtatta neki először és mikor az alkoholt?

Dömötör Jolán kajdaci ev. ref. tanítónőnek Dunaszentgyörgyre, **Szabó Béla** alsónyéki ev. ref. tanítónak Velemérré, **Geiger János**nak Szekszárdra, **Patkó Ferenc**nek és **Faragó Mihály** tolnamedei-i ev. ref. tanítónak Keeskemétre való távozása folytán államsegélyük beszüntetése iránt a bizottság a miniszterhez felir.

A hencsei községi iskola 1904—5-ik tanévi számadását a miniszteri számvétség jóváhagyta.

A tolnamedei-i előjáróság értesített, hogy az iskolai mulasztási bírságpénzre nézve a 2085—1907 számú miniszteri rendelettel kiadott utasítás az irányadó.

A faddi rk. iskola fejlesztésére halasztás engedélyezése iránt benyújtott kérvény tudomásul vétetett, mert ez ügyben már előzetesleg tett a bizottság a közoktatásügyi miniszterhez pártoló felterjesztést.

A tolnamedei-i ág. hitv. ev. és a paksi ev. ref. I. sorszámú tanítói állomásról új javadalmi jegyzőkönyv felvétele iránti kérvényt, melyben a korábbi jegyzőkönyvben kitüntetett összeg leszállításáról van szó, a bizottság elutasította, mert az új utasítás 18. §-a értelmében az eddig megállapított fizetés le nem szállítható; továbbá, mert ily esetben az engedélyt a közoktatásügyi miniszter adja meg. A kérvény a közigazgatási bizottsághoz terjesztendő be és a változás mérvét és szükségét pontosan részletezett tüzetes hiteles kimutatással kell igazolni.

A szálkai községi nyári menedékház 1907 évi számadása a járási számvétség megvizsgálás végett kiadott.

A kajdaci rk. kántortanító, a párii rk. II-ik és III-ik sorszámú tanítói és a báti rk. III-ik és IV-ik sorszámú tanítói állomásról új javadalmi jegyzőkönyv felvétele elrendeltetett.

A hencsei községi tanítónő korpótlék államsegély kérvénye hiányos felszerelése miatt

elutasított, a tengődi rk. iskolaszék hasonló tárgyú kérvénye pótlásra visszaadott.

A kocsolai rk. iskolánál a IV-ik tanítói állomás szervezéséhez az iskolaszék a közoktatásügyi miniszter beleegyezését kérte. Miután az 1907 évi 27-ik törvényzikk végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 29-ik §-ában foglalt és feltétlenül szükséges melléletekkel felszerelve nem volt, pótlásra elnök felhívott.

A Gindlicsalád község által Kistengelicen építeni tervezett 2 tanteremű iskola és tanítói lakás tervének és költségvetésének beterjesztésére a járási főszolgabíró felhívott.

Ifjú **Hájas János** pinchezelyi rk. kántortanító, az ottani osztálytanító szobájának fűtéséért adandó korpótlás iránti kérvényével, illetve felebbezésével a közoktatásügyi miniszter elutasította.

A dunakömlödi rk. iskolánál újonnan építendő IV-ik és V-ik tanterem tervét és költségvetését a bizottság jóváhagyta.

Harka Pál harczi rk. kántortanító nyugdíjaztatása ügyében, mivel betegség miatt Szekszárdra megvizsgáltatása végett nem jöhetett be, a bizottság nevezett tanító munkaképességének megállapítása végett kiküldte **Zsigmond Elemér** harczi jegyzőt, **Dióssy József** harczi rk. plébánost, dr. **Hangel Ignác** vármegyei főorvost, dr. **Fent Ferenc** szekszárdi belvárosi plébánost, **Streicher Péter** hőgyészi rk. esperes-plébánost, **Tihanyi Domokos** kir. tanácsos, tanfelügyelőt és dr. **Spitzer Manó** körorvost.

A gyulaji rk. iskola felépítéséhez államsegély engedélyezése iránt benyújtott kérvény a közoktatásügyi miniszterhez pártolólag felterjesztetett.

A bonyhádi iparostanonc-iskola 1906—7 tanévi számadásának pótlására a község felhívott.

Dunaföldvártól **Németh Olgának** magán polgári leányiskola felállítására a közoktatásügyi miniszter engedélyt adott.

Kertész Izidor felsőiregi izr. tanító díjlevelét a bizottság jóváhagyta.

Erdős Márk okl. tanító kérvénye **Fadon** és **Breszlauer Jolán** okl. tanítónő kérvénye Hőgyészen magániskola állíthatásáért, pártolólag terjesztetett fel a közoktatásügyi miniszterhez.

A szakcsi rk. iskolánál az V-ik új tanítói állomás szervezéséhez az iskolaszék a vallás- és közoktatásügyi miniszter előzetes beleegyezését kérte. Felterjesztetett.

Özv. Mandich Lázárné féleli járandóságának végrehajtás mellett való kiszolgáltatására a dombovári járás főszolgabírója utasított.

A tabódi rk. iskolaszék kérvénye az ottani rk. tanító javadalmáról új jegyzőkönyv felvételeért a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztetett.

Tanoncok szerződötése. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urnak 1907. évi augusztus hó 9-én 71,251 sz. a. kelt rendeletéből kifolyólag felhívom a tanterületemben levő állami és községi polgári és elemi iskolák igazgatóit és elemi iskolák tanítóit, hogy az iskolából kikerülő 12 évet meghaladott fiúk szüleit figyelmeztessék, hogy a mennyiben gyermekeiket valamely ipari munka elsajátítása végett tanoncokul kívánják szerződötetni, ebbeli szándéukat jelentésük be náluk. Az ily bejelentésről pedig említett igazgatók és elemi iskolai tanítók megfelelő mester ajánlása végett a budapesti ipari és kereskedelmi munkaközvetítő intézet igazgatóságát értesítsék.

Szekszárd, 1907 szept. 1.

Tihanyi Domokos,
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

Helyettesítés. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter **Tattai Margit** szekszárdi polgári leányiskolai tanárnőnek betegsége miatt november végeig szabadságot engedélyezett és helyettesítésével **özv. Tokaji Aladárné Borbély Gizella** békési lakost bízta meg.

Tanítóválasztás. A szedresi ev. ref. tanítói állomásra **Dobos Gézá**t, a lengyeli rk. iskolához **Jakab Vinczét**, a szakcsi rk. iskolánál újonnan szervezett V. sorsz. tanítói állomásra **Valecz Jánost**, a teveli rk. osztálytanítói állomásra **Schönveitz Istvánt**, a szárazdi ág. hitv. ev. osztálytanítói állomásra pedig **Báier Jánost** választották meg tanítónak.

Új tankönyv. Nagyon kitünő természettan és vegytan 136 színnyomatu ábrával jelent meg a Polatsek-féle könyvkereskedésben Temesvárott. Ára bekötve 70 fillér. Irta Szeiner Miklós. Ajánljuk bevezetésre.

Magániskola. **Breszlauer Jolán** okl. tanítónő Hőgyészen, **Erdős Márk** okl. tanító Faddon magániskolát nyitott.

Nyugdíjintézetbe felvétel. **Imre Károly** nagydorogi községi tanító 1907. aug. 16-tól 950 koronával az országos tanítói nyugdíjintézetbe felvételt.

Államsegély. A tolnai községi óvintézetek 1907/8. tanévi szükségleteire 800 korona államsegély utalványoztatott.

Továbbképző tanfolyam. A bonyhádi magán polgári leányiskolánál továbbképző tanfolyam nyílt meg.

Iskolaszék megalakulása. A dunaföldvári iparostanonciziskolai felügyelő-bizottság 1907. augusztus 29-én alakult újra. Elnök egyhangúlag, közfelkiáltással **Niertit Béla** gyógyszerész, a tanügynek fáradhatatlan munkása, alelnök: **Gautzer Ignác**, jegyző: **Jéhn Gyöző** igazgató lett.

Új iskolák. Dunakömlődön IV. és V. tantermet építenek a nagyszámu tankötelesek miatt. Az építési összeg: 14,340 K. 27 fillér.

MULATSÁGOK.

— **Szüreti multság.** A faddi kath. ifjúsági egyesület folyó hó 15-én d. u. 4 órakor a korona vendéglőben szüreti multságot rendez. Belfélti díj 40 fillér. Kedvezőtlen idő esetén a multságot 29-én tartják meg.

A szekszárdi építő és famunkások szeptember hó 8-án rendezett szüreti multságon a következő felülfizetések folytak be: **Ocskó László** 5, **Kossuth fényképész**, **Fekete Hugó**, **Bence Márton**, **Hemer Adám**, **Heidt Dömötör**, **Málnási József**, **Prokop Márton** (Decs), **Fehér József** 1—1 kor., **Pap Bálint** 90, **Mechtl József** 80, **Albert Mátyás**, **Kaltenbach N.**, **Bomsits Sándor**, **Braum Ignác**, **Borsódi Ferencz**, **Hablitsék Sándor**, **Csötönyi Bálint**, **Serer József**, **Bech Benő**, **Gyuricza István**, **Szabó N.**, **Getger Ignác**, **Varga András**, **N. N.** 40—40 fill., **Buzás István** 30 fill., **Korty Ernesz**, **Krindbelbein Henrik**, **Buzás József** 20—20 fill.

Szüreti multság. A szekszárdi ref. olvasóköri mult vasárnap tartott szüreti multsága igen jól sikerült, körülbelül 240-en vettek részt benne.

GAZDASÁG.

Szőlőművelő gépek bemutatása Nagydorogon.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület közreműködésével, e hó 12-én érdekes szőlőművelő gépversenyt rendezett Nagydorogon, gróf **Széchenyi Domokos** bezzeg pusztai homoki szőlőtelepén. A verseny a vármegye különböző vidékéről valami 180—200 érdeklődőt vonzott. A vidéki nagyobb birtokok közül ott voltak: gróf **Széchenyi Sándor** v. b. t. t., gróf **Széchenyi Domokos**, **Kovács Seb.**, **Endre**, **Perczel Lajos**, **Bernrieder József**, **Vizsoltyi Ákos**, **Sass László**, **Kurz István**, **Tsida Artur**, **Mechwart József** és még számosan. Ott voltak továbbá a környékbeli uradalmak főbb tisztjei és Szekszárdról is szép számmal. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete részéről **Ballay Jenő** titkár, a földművelésügyi miniszteriumból **Fent Károly** bor. felügyelő, a magyar mezőgazdák orsz. szövetségének részéről **Eörsy** osztályvezető volt

jelen. Egyes gyárak részéről: **Masch**, a Kühne féle gyár igazgatója, **Csik Antal**, a Clayton gyár képviselője és ifj. **Hendl** gyáros. A Magyar Szőlősgazdák Orsz. Egyesületének ez már az ötödik gépversenye. Ilyen versenyeket eddig Kőbányán, Palicson, Tarcalon, Gyöngyösön rendeztek, a nagydorogi az ötödik. Még egy verseny lesz Pécsen, a mikor összegyűjűk a zsűri véleményét s a szerint döntenek a gépek hasznavehetőségéről. Itt a zsűri **Fördös** Dezső elnöklésével szintén megalakult. Tagjai voltak: **Tóth Károly**, **Nits István**, **Dobrovics Kálmán**, **Rózsay E.**, **Bakay Dezső**, **Boros Zoltán**, **Fent Károly**. A gépek versenye 10 óra után kezdődött s a bírálók a következő írásos véleményt nyilvánították a bemutatott gépekről. Az 1. sz. Kühne Ede féle francia szőlő eke merev gerendelylyel jól fed. A Kühne féle 2. sz. francia szőlőeke csuklós gerendelylyel a zsűri véleménye szerint jobban fed és nyit, kezelése is könnyebb. A 3. sz. D. jegyű kettős ekefej — felesleges. A 4. P. porhanyító jól porhanyít és könnyen kezelhető. Az 5. sz. töltőgató méteres sorban jól fed és mélyít. A 6. sz. gyomláló czélszerűtlen. A 7. egyoldalú fedőtest nem felel meg. A 20. sz. magyar szőlőeke egyenes gerendelylyel tökéletesebb munkát végez, mint az 1—2. sz. eke, jól fed és nyit. A 9. III. sz. halmozó méteres szélességnél fedésre és szélesebb sorokban mélyítésre alkalmas. A 10—11—12. kultivátor ajánlható kapálásra és porhanyításra, szerkezete kitért. A 13. sz. amerikai hétfogas rugós kultivátor felesleges. A 14. ötfogas rugós kultivátor noha jó, nem szükséges. 15—16. nagydorogi fedő és nyitó kapa nagyon megfelel a kívánalmaknak, azonban a fedőeke kormányzó lemezén hátul a felső harnadban félkör alakú nyílás csinálendő. A 17. sz. népeke fagerendelylyel kisebb gazdáknak teljesen megfelel. A permeterző gépek közül a 20. számú a Hendl féle 70 liter őrirtalmu ajánlható. A 23. Pétre Fils-féle (Blois) 150 centiméteres távolságra jó. A többi tökéletesítendő, túl nehezek 150 centiméterre. A versenynek 1 órakor lett vége s a gépek versenynél is nagyobb volt az a sietség, a melylyel a nagyközönség neki látott a két sátorban elhelyezett vendéglő mezostrómlásához, de ez már nem járt oly sikerrel, mint maga a gépversenye, mert a ropogós cigánypecsenye csakhamar elfogyott s nem tudta kielégíteni a mindenfelől megnyilvánult farkas étvágyat.

NYILTÉR.

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorfi
alkálikus természetes
savanyuvíz

Kiváló nyálkaoldó és vízajtó hatása, borhoz, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár:

Schlesinger Ignác czégnél, Szekszárd.

HIRDETÉSEK.

Eladó borüzlet Szekszárdon.

Ötven év óta fennálló renommirt borkereskedés összes berendezéssel együtt eladó. Közvetítés kizárva. Tájékozás a kiadóhivatalban.

Ritka alkalom!

Több száz kötet könyvet igen előnyös árban hajlandó **Báier János czég** egyleteknek az Árva-féle csódtömegből eladni. Egyleti könyvtárak részére igen alkalmasak a könyvek, mert mind regény és elbeszélés. — A könyvek megtekinthetők az **Árva-féle könyvkereskedésben** (Hangel-ház)

Ugyanott minden **papír és írószer** igen előnyös árban szerezhető be.

Értesítés.

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a szüretidény alkalmával szükséges mindennemű veszély nélküli

szalon tűzijáték

ujdonságok kaphatók üzletemben.

Vidéki megbízások az összeg megjelölésével gyorsan és pontosan eszközölhetnek.

Sulczer Oszkár

fűszerkereskedése Szekszárdon, a belvárosi templom áttelében.

Nak, Várong és Lápafő községek betétszerkesztő bizottságától.

11. sz.

Biz. 1907.

Hirdetmény.

3—3

Nak, Várong és Lápafő község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-czikkekben előirt helyszini eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító **1907. évi október 2.** napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitézött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitézött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézett szabályszerű beadvány útján kieszközöljék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886: XXIX. t.-cz. 15—18. §-ai és az 1889: XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedés kedvezményétől is elesnek;

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Tamásiban, 1907. évi aug. 27-én.

Kardos Herman,
s. tkönyvvezető.

Dávid Samu,
kir. albiró.

A baktai hegyen 8 holdas,
szép fekvésű 1-2

uri szőlő

présházzal szabad kézből eladó.
Czim a kiadóhivatalban.

HIRDETMÉNY!

Legjobb minőségű, vasalni való

F A S Z É N

5 kilótól kezdve kilója 12 fillér, nagyobb vételnél és viszontelárusítóknak kedvezmény. — Bel- és külföldi közzén.

Felvágott kemény tűzifa,

elsőrendű legjobb minőségű szilfahasáb

10 kiló 34 fillér, métermázsanként 3 kor. 20 fill., továbbá mindennemű hasáb-, ugyszintén dorong-tűzifa jutányos árban, saját telepemén, a vasúti indóházzal szemben kapható.

Bármilyen minőségű tűzifa

felfűrészelése ölenként 3 kor.

A cséplési idényre szükséges

tatai 5 kilós briquett szén

jutányos áron kapható.

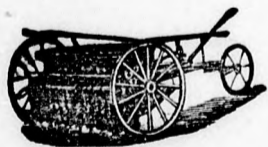
Kivánatra a fát, ugyszintén a szenet saját kocsimon házhoz is szállítom jutányosan.

Tisztelettel

Mutsenbacher Ödön

tűzifa és szénkereskedő

SZEKSZÁRDON. 6-10

DEBULAY IMRE

lakatos üzlete
SZEKSZÁRD.

Raktárt tart:

gazdasági gépekben,

borprés- és

szőlőzuzókban, 8-26

takaréktűzhelyekben.

Egy 4-es gőzcséplő garnitúra 1000 frt,
egy 2 ló erejű gőzmotor 300 frtért eladó.

Üzlet áthelyezés

saját házamba, Garay-tér.

Üzletemet teljesen modernül rendeztem be, gazdagon felszerelve **ékszer, arany, ezüst és chinaezüst tárgyakkal**, valódi fehér, alpaca ezüsttel átvont evőeszközökkel, **15 évi felelősség mellett.**

Raktáron tartok: arany, ezüst, aczél, nickel **zsebórákat**, fali-, inga-, ébresztő órákat, a jelenkor legpontosabban járó óráit, ugymint: **Schaffhausen Longines Omega, Tawannes Wath Ch, Graziosa** világhírű pontosságú órákat 3 évi jótállás mellett; továbbá **tajtpipákat, szivar és cigaretta szipkákat, szemüvegeket** bármely megoperált szemhez is és mindennemű apróbb tárgyat.

Szakmámba vágó **mindennemű javítások, átalakítások, vésések gyorsan, pontosan és olcsón eszközöltetnek.**

Schulz Gusztáv

órák és ékszerész.

9-52

Ideális arcz-eréme a zsirtalan

DIANA ARCZKENŐCS

nappali használatra.

Az arcznak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Éjjeli használatra a zsirszerű

DIANA ARCZKENŐCS

szeplő, májfolt és mindennemű arc-tisztátalanság ellen.

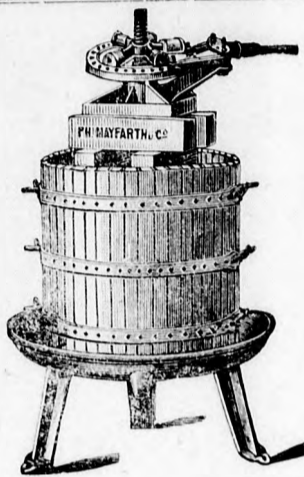
Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszer-tárában Szekszárdon. 32-32

Szőlő-sajtók Gyümölcs-sajtók

„HERKULES“ kettős nyomószerezettel kézi hajtásra

Hydraulikus sajtók

magas nyomás és nagy munkaképesség számára

Gyümölcs-zuzók, szőlőmalmok, bogyózó-gépek

Teljesen felszerelt

szüretelő készülékek állandóan és kocsira szerelve

Lé-sajtolók, bogycó őrlők

Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs-hámzó és vágó gépek

Szabad. önműködő, hordozható és szállítható

„SYPHONIA“ permetezőzők szőlők, gyümölcs, fák, komló és szegecs permetezésére

Szőlő-e k é k

gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett különlegességként legújabb szerkesztés szerint

MAYFARTH PH. és TÁRSA

gazdasági gépgyárai, vasöntődeje és gőzhámorai által

BÉCS, II/1, Taborstrasse 71.

Kitüntetve 590 arany, ezüst éremmel stb. 10-13

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontelárusítók kerestetnek.

187

A Styria- és

Demokrata-kerékpárok

az elsők között is elsők. Két évi jótállás.

Az összes alkatrészekből, acetylén-lámpákból és felszerelési tárgyakból, valamint a legjobb minőségű kerékpárgumikból nagy raktár.

Nagy javító-műhely. PUCH-motorkerékpárok.

Olesó árak. Árjegyzék ingyen. Még mielőtt kerékpárt, vagy alkatrészt rendelne, ne mulassza el árjegyzékünket kérni.

Tolnamegye legnagyobb kerékpár és varrógép raktára.

MÜLLER TESTVÉREK

varrógép, kerékpár nagyraktára és javító műhelye

Szekszárd, Kaszinó-bazár.

12-12